

တမလန်းသစ်ဖြင့် ထွင်းထုထားသော အမှတ်တရပစ္စည်းများ၊ တရုတ်နိုင်ငံ။ (အီးအိုင်အေ - မူပိုင်ခွင့်မရှိ)

အာဆီယံဒေသတွင်း တမလန်းသစ်ပြဿနာအတွက် အမှာစကား - အရေးတကြီး နှိုးဆော်ချက်

(CITES)သဘောတူညီချက်ဆိုင်ရာ အာဆီယံပညာရှင်များအုပ်စု (CITES AEG)
အစည်းအဝေးအတွက် ပန်ကြားချက်၊ မေလ ၅ ရက်မှ ၈ ရက်၊ ဘရူနိုင်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အဖွဲ့ (EIA)ⁱ

ဒေသတွင်း တမလန်းသစ်ပြဿနာ -

အာရှ၏ ကြီးထွားတိုးတက်လာသော ဟောင်မူး ပရိဘောဂဈေးကွက်အား ထောက်ပံ့နိုင်ရေးအတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသော တရားမဝင် တမလန်း သစ်ခုတ်မှုနှင့် ကုန်သွယ်မှုတို့သည် မဲခေါင်မြစ်တလျှောက် အကြမ်းဖက် ရာဇဝတ်မှုများကို အားပေးနေသည်။

မကြာသေးခင် နှစ်များအတွင်း သစ်တောအုပ်၊ ရဲအရာရှိ၊ စစ်အရာရှိနှင့် သစ်ခုတ်သူ ၁၅၀ ကျော် တမလန်းသစ် ဥပဒေနှင့်အညီဖြစ်စေရေး စီမံချက်များအတွင်း သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရပြီးဖြစ်သည်။ⁱⁱ နယ်စပ်နယ်မြေများတွင် သစ်တောများ နှစ်ဖက်ခွဲ ပေါက်ရောက်နေသည်နှင့်အတူ အဆိုပါသစ်ကုန်သွယ်မှုများနှင့် ဆက်စပ်နေသော အကြမ်းဖက်မှုများက ဒေသတွင်း တည်ငြိမ်ရေးကို ခြိမ်းခြောက်နေပါသည်။ⁱⁱⁱ

အဓိကကျ စီးပွားဖြစ်နေကြသော သစ်အမျိုးအစားများဖြစ်သည့် တမလန်းသစ် နှစ်မျိုး (*Dalbergia cochinchinensis* and *Dalbergia oliveri/bariensis*) နှင့် ပိတောက်သစ် (*Pterocarpus macrocarpus/pedatus*) တို့မှာ ၎င်းတို့၏ အမျိုးအစားအလျောက် မျိုးတုန်းခါနီး အခြေအနေကို ရင်ဆိုင်နေရသည်။

သစ်ခုတ်သူများသည် ဖြစ်ထွန်းနေသော သစ်တောများနှင့် ထိန်းသိမ်းထားသော နေရာများကိုပါ ဖောက်ဖျက်လုယူ ခဲ့ကြသည်။ ဒေသတွင်း ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ်မြေနေရာအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းခံထားရသော နယ်မြေများပင်လျှင် တရားမဝင် တမလန်းသစ်ရောင်းဝယ်မှုများကြောင့် အဆိုပါ အမွေအနှစ်နေရာများအဖြစ်မှပင် ပယ်ဖျက်ရမည့် အလားအလာများ

တွေ့နေရသည်။^{iv}အကျိုးဆက်အားဖြင့် ဒေသတွင်း တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းဝင်ငွေကိုလည်း ထိခိုက်လာသည်။

အကျင့်ပျက်ခြစားနေသော အဆိုပါကုန်သွယ်ခြင်းမျိုးသည် မဲခေါင်တိုက်နှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့တလျောက် သစ်ကုန်သွယ်မှုနှင့် သစ်တောအုပ်ချုပ်မှုရေးရာတို့အတွက် ပို၍ပို၍ အရှက်ရစရာ အစွန်းအထင်းတခု ဖြစ်လာနေ၏။^v

နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက်ဆိုင်ရာ အာဆီယံပညာရှင်များအုပ်စုအတွက် အရေးတကြီး လုပ်ဆောင်ဖို့ လိုသည်များမှာ

- ထိုင်းတမလန်းသစ်မျိုးအား သဘောတူညီချက် နောက်ဆက်တွဲ အမှတ်(၂) မှတ်ချက် ၅ အဆင့်မှ မှတ်ချက် ၄ အချက်အဖြစ် ပြင်ဆင်ရန်
- တမလန်းသစ်နောက်တမျိုး(မြန်မာနိုင်ငံတွင် တွေ့ရသော အမျိုးအစား)နှင့်တကွ ပိတောက်သစ်အမျိုးအစားအားလည်း သဘောတူညီချက် နောက်ဆက်တွဲ အမှတ်(၂) မှတ်ချက် ၅ အဆင့်မှ မှတ်ချက် ၄ အဆင့်အဖြစ် ပြင်ဆင်ရန်

လုပ်ဆောင်ချက် နှစ်ခုစလုံးသည် (၂၂)ကြိမ်မြောက် အပင်များအရေး အစည်းအဝေး (၁၉ - ၂၃ အောက်တိုဘာ ၂၀၁၅) တွင် တရားဝင် အဆိုပြုချက်များတင်ခြင်းနှင့် ၂၀၁၆ စက်တင်ဘာတွင် ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သော (၁၇)ကြိမ်မြောက် နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက် အဖွဲ့ဝင်များ အစည်းအဝေးတွင် အတည်ပြုနိုင်ရေး ကြိုးစားခြင်းအားဖြင့် ရှေ့ဆက်နိုင်မည်။

Carving rosewood furniture, China © EIA

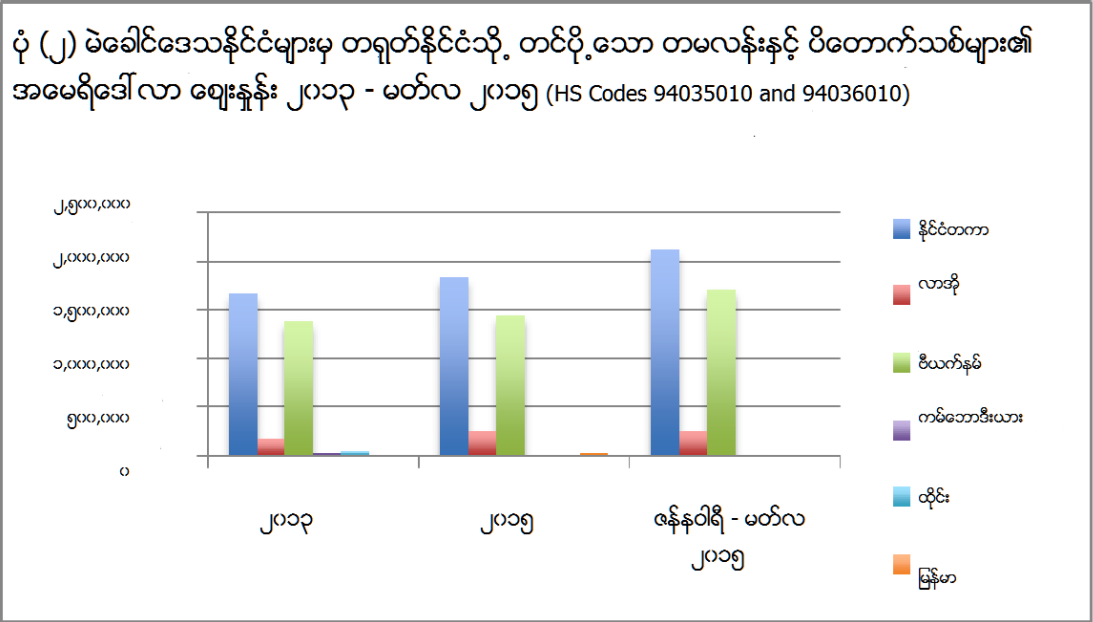
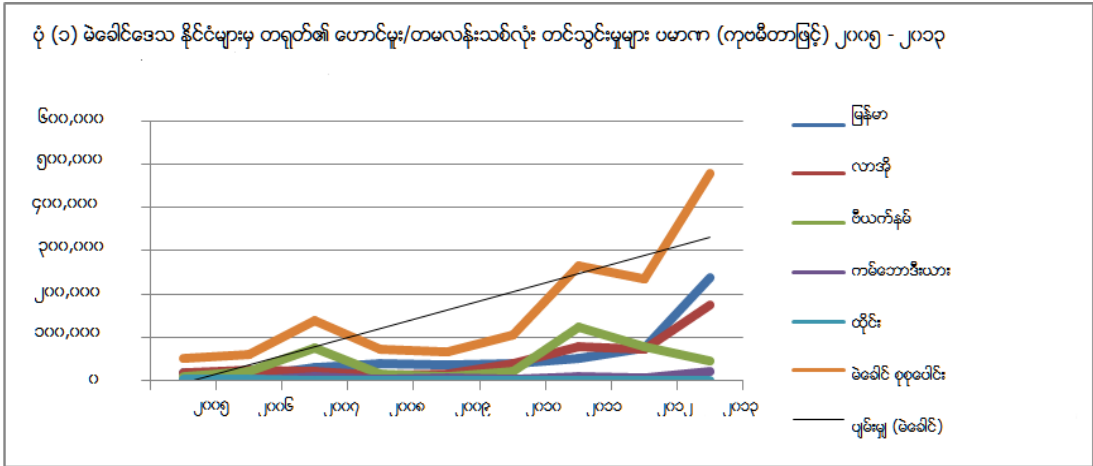
တမလန်းသစ်အား ထွင်းထုနေပုံ၊ တရုတ်နိုင်ငံ၊ (အီးအိုင်အေ - မူပိုင်ခွင့်မရှိ)

ထိုင်း တမလန်း

ထိုင်း တမလန်း(*Dalbergia cochinchinensis*)နှင့် ပတ်သက်သော ပြဿနာများ၏ ဆိုးရွားပုံများကြောင့် ထိုင်းနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ထံမှ အဆိုပြုချက်နှင့်အတူ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ဒေသတွင်းခေါင်းဆောင်များက ၂၀၁၃ ခုနှစ် မတ်လတွင် အဆိုပါ ထိုင်းတမလန်းမျိုးစိတ်အား(CITES) သဘောတူညီချက် နောက်ဆက်တွဲ အမှတ်(၂) အရ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။^{vi}

သို့ရာတွင် မှတ်ချက်(၅)အဆင့်သာ တားမြစ်ခြင်းသည် သစ်အလုံးလိုက်၊ သစ်ခွံသားနှင့် အထပ်သားသစ်တို့ကိုသာလျှင် ထိန်းချုပ်သောကြောင့် တရားမဝင် ထိုင်း တမလန်းသစ်ကုန်သွယ်ခြင်းများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေ၏။

သဘောတူညီချက်ဖြင့် ထိန်းချုပ်ထားခြင်းမရှိသော တိုးပွားလာသည့် ပရိဘောဂနှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်း ဒေသတွင်း ဈေးကွက်သို့ တရားဝင်ရော၊ တရားမဝင်ဖြစ်သည့် ထိုင်းတမလန်းသစ်များ အတားအဆီးမရှိပဲ စိမ့်ဝင်လာခဲ့သည်။^{vii} ထိုင်း တမလန်းသစ်၏ အမြစ်များကိုပင်လျှင် ပို့ကုန်အဖြစ် တရားမဝင် ခုတ်လှဲနှုတ်ယူလာသည့် အခါတွင် နယ်စပ်အရာရှိများသည် မှတ်ချက်(၅) အဆင့် တားမြစ်ခြင်းကို မည်သို့ အသုံးချရမည်ကို ကြံရာမရ ^{viii} ဖြစ်လာ၏။

မှတ်ချက်(၅)အဆင့် တားမြစ်ခြင်းအား မှတ်ချက်(၄) အဆင့်သို့ ပြောင်းလဲမှသာလျှင် ယခုကဲ့သို့ လက်တလုံးခြား လုပ်မှုအား ကာကွယ်နိုင်မည်ဖြစ်ပြီး သဘောတူညီချက်အရ ပြုလုပ်သော ထိုင်း တမလန်းသစ် ကုန်သွယ်မှုအားလုံးအား စည်းကမ်းတကျဖြစ်စေရေး သေချာစေနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ မှတ်ချက်(၄)အဆင့် တားမြစ်ခြင်းတွင် အနာဂတ် ထိုင်း တမလန်း သစ်ကုန်သွယ်မှုများအား လမ်းညွှန်ထိန်းချုပ်နိုင်ရေးအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော စောင့်ကြည့်ရေးနှင့် စည်းကမ်းတကျဖြစ်စေရေး အစီအမံများကို ဖော်ပြထားသည်။^{ix}

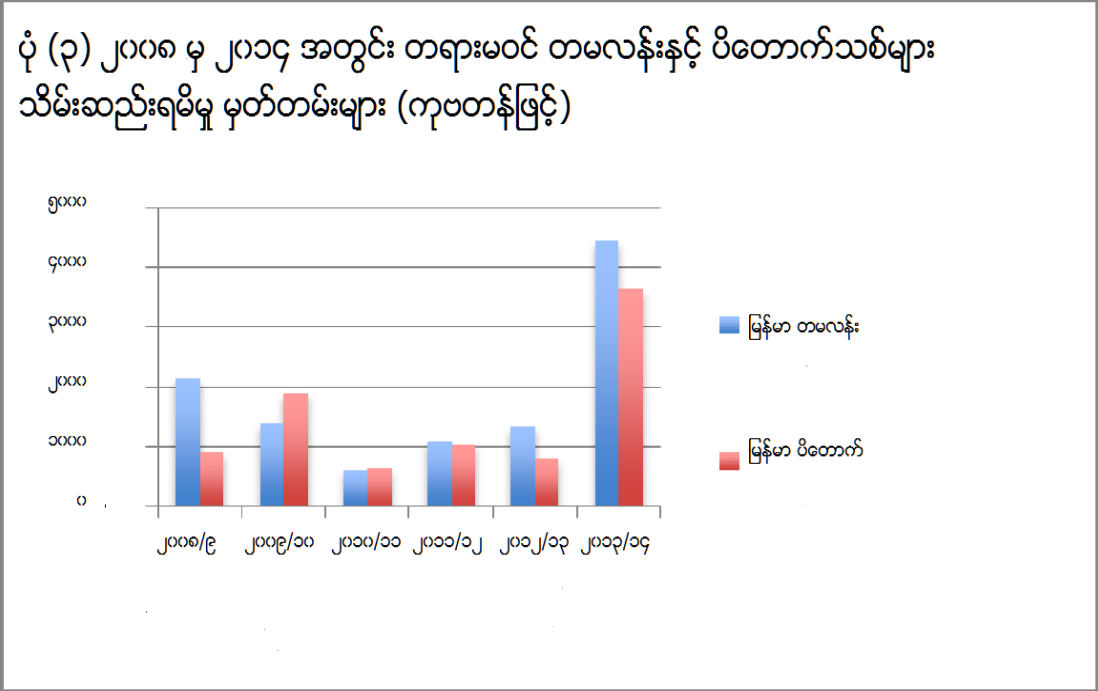
အစားထိုး မျိုးစိတ်များ

ထိုင်းတမလန်း သစ်များ သဘာဝတောများအတွင်း မရှိသလောက် ရှားပါးလာမှုနှင့် အကန့်အသတ်ရှိသော သဘောတူညီချက်အရ ထိန်းချုပ်မှုများက အချို့ကုန်သွယ်မှုများအား တားဆီးထားသောကြောင့် ဆင်တူယိုးမှား အစားထိုး သစ်မျိုးစိတ်များသည်လည်း ဟောင်မူး ပရိဘောဂဈေးကွက်အတွင်း အဖိုးတန်လာကာ ယခုအခါတွင် အဆိုပါသစ်များအား အစီစဉ်တကျ အထိန်းအကွပ်မရှိ ပစ်မှတ်ထားလာကြသည်။

Dalbergia oliveri bariensis ၏ တမလန်း သို့မဟုတ် မြန်မာ rosewood နှင့် *Pletorocarpus macrocarpus pedatus* ၏ ပိတောက်သစ်တို့မှာ ထိုကဲ့သို့ ပစ်မှတ်ထားခံရသော သစ်များဖြစ်လာကြသည်။

အဆိုပါ သစ်မျိုးစိတ်များအား ထိုင်း တမလန်းသစ်အစား (CITES) သဘောတူညီချက်၏ နောက်ဆက်တွဲ အမှတ် (၂) တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်းသည် ဖြစ်သင့်သလို သူ့အခြေအနေနှင့်သူ တရားမဝင် အထိန်းအကွပ်မရှိ ကုန်သွယ်နေမှုများကြောင့် မျိုးတုန်းမည့် အန္တရာယ်ရင်ဆိုင်နေရသော သီးခြား မျိုးစိတ်တခုအဖြစ်လည်း အသိအမှတ် ပြုသင့်ပါသည်။

အဆိုပါ သစ်မျိုးစိတ်များအား ကုန်သွယ်နေမှုသည် မျိုးစိတ် အလွဲကြေငြာခြင်းအားဖြင့် ထိုင်းတမလန်းသစ် တရားမဝင် ကုန်သွယ်မှုများအား အားပေးနေရာ ရောက်သကဲ့သို့ ဒေသတွင်း အကောက်ခွန် စည်းကြပ်မှုများအား အခြေယိုင်စေသော မျိုးစိတ် ခွဲခြားသတ်မှတ်ရေး ပြဿနာများကိုလည်း ဖန်တီးနေသည်။

တရုတ်နိုင်ငံအတွင်းသို့ အလုံးအရင်း တင်သွင်းလာသော ဟောင်မူး သစ်လုံးများ၊ ခွဲသားများနှင့် ပရိဘောဂများတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှလာသော တမလန်းနှင့် ပိတောက်သစ်များ အများစုပါဝင်လာခဲ့ပြီး (ပုံ ၁ နှင့် ၂) ပါဝင်လာနေဆဲလည်း ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ သစ်မျိုးစိတ်များသည် ထိုင်း၊ လာအိုနှင့် ကမ်ဘောဒီးယား နိုင်ငံများတွင်လည်း ပစ်မှတ်ထားခံရသောလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပိတောက်နှင့် တမလန်းသစ်များ၏ လက်ရှိအနေအထားသည် အထူးစိုးရိမ်စရာ (ပုံ ၃) ဖြစ်လာသည်။

ဒေသတွင်း ပူးပေါင်းညီညွတ်စွာ ဆောင်ရွက်ကြရေး နှိုးဆော်ခြင်း

အဆိုပါ ပြဿနာများအား တိုးတက် ကျယ်ပြန့်လာနေသော တမလန်းသစ်ပြဿနာအား အရေးပေါ် တုန့်ပြန်မှု အဖြစ် ၂၀၁၄ ဒီဇင်ဘာလ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့တွင် ကျင်းပသော ဒေသတွင်း အဆင့်မြင့် အရာရှိများ၏ ထိုင်း တမလန်းဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုတွင် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြသည်။ ထိုင်းတမလန်းသစ်များ ပေါက်ရောက်ရာ အာဆီယံ နိုင်ငံများမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တရုတ်နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်ကြသော အဆိုပါ ဆွေးနွေးမှုတွင် ထိုတရားမဝင် ကုန်သွယ်ခြင်း၏ အဖျက်ဆိုးကျိုးများအား အမြစ်ဖြတ်ရေးအတွက် ပူးပေါင်းညီညွတ်သော ဒေသတွင်း လုပ်ဆောင်မှုများ လိုအပ်သည့်အကြောင်းကို အပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ကြသည်။

ဗီယက်နမ်နိုင်ငံက ထိုင်းတမလန်းသစ်အား မှတ်ချက် (၅)အဆင့်တားဆီးရေး သတ်မှတ်ထားခြင်းအား ပြင်ဆင်ရန်နှင့် အစားထိုးသစ်မျိုးစိတ် တမလန်းနှင့် ပိတောက်သစ်တို့အား (CITES) သဘောတူညီချက်၏ နောက်ဆက်တွဲ အမှတ် (၂) တားဆီးရေး စာရင်းသွင်းရန် အဆိုပြုခဲ့သည်။^x ထိုင်းနိုင်ငံကလည်း မှတ်ချက်(၅)အဆင့် တားဆီးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေသော လက်တလုံးခြား ထိုင်းတမလန်း ကုန်သွယ်နေမှုများကို ကာကွယ်လိုသည့် ဆန္ဒရှိကြောင်းကို ဖော်ပြခဲ့သည်။

ဒေသတွင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၏ အောင်မြင်မှု မှတ်တိုင်တစ်ခုအဖြစ် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ပြင်ဆင်ချက်နှစ်ခုအရေးအား (၁၇)ကြိမ်မြောက် နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက် အဖွဲ့ဝင်များ အစည်းအဝေးတွင် တရားဝင် အဆိုပြုချက်မတင်မီ (၁၁)ကြိမ်မြောက် နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက်ဆိုင်ရာ အာဆီယံပညာရှင်များအုပ်စု (CITES AEG) အစည်းအဝေးတွင် ရှေ့တိုးဆောင်ရွက်သွားရန် လုပ်ဆောင်ချက် အစီအမံအား အဆိုပြုချက်ကို တရုတ်နိုင်ငံအပါအဝင် ဆွေးနွေးမှုတွင် ပါဝင်သော နိုင်ငံများက သဘောတူခဲ့ကြသည်။^{xii}

အဆိုပြုချက်များကို (၂၂)ကြိမ်မြောက် (CITES) သဘောတူညီချက်အဖွဲ့၏ အပင်များအရေး အစည်းအဝေး မတိုင်မီ အချိန်မှီ ဝေငှ၍တင်သွင်းနိုင်ရေးသည် ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်ရေးအတွက် အရေးပါလာမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် (၁၁)ကြိမ်မြောက် နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက်ဆိုင်ရာ အာဆီယံပညာရှင်များအုပ်စု (CITES AEG) အစည်းအဝေး တက်ရောက်လာသော ကိုယ်စားလှယ်များအား အောက်ပါ အချက်များတွင် သဘောတူညီကြရေး အကြံပြုပါသည်။

- (၂၂)ကြိမ်မြောက် (CITES) သဘောတူညီချက်အဖွဲ့၏ အပင်များအရေး အစည်းအဝေးနှင့် (၁၇)ကြိမ်မြောက် နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက် အဖွဲ့ဝင်များ အစည်းအဝေးတို့တွင် တရားဝင် အဆိုပြုချက် တင်သွင်းခြင်းအားဖြင့်ထိုင်းတမလန်းသစ်မျိုးအား (CITES) သဘောတူညီချက် နောက်ဆက်တွဲ အမှတ်(၂) မှတ်ချက် ၅ အဆင့်မှ မှတ်ချက် ၄ အဆင့်တွင် ထည့်သွင်း ပြင်ဆင်ရန်
- (၁၇)ကြိမ်မြောက် နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက် အဖွဲ့ဝင်များ အစည်းအဝေးတွင် အပင်များရေးရာ ကော်မတီအား တရားဝင် အဆိုပြုချက် တင်သွင်းခြင်းအားဖြင့် တမလန်းသစ်နောက်တမျိုး(မြန်မာနိုင်ငံတွင် တွေ့ရသော အမျိုးအစား)နှင့်တကွ ပိတောက်သစ်အမျိုးအစားအား လည်း (CITES) သဘောတူညီချက် နောက်ဆက်တွဲ အမှတ်(၂) မှတ်ချက် ၅ အဆင့်မှ မှတ်ချက် ၄ အဆင့် အဖြစ် ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းရန်

လုပ်ဆောင်သွားရမည့်အချိန်ဇယား

မေလ ၅ ရက်မှ ၈ ရက်နေ့၊ ၂၀၁၅	၆ ရက် ဩဂုတ်လ ၂၀၁၅	၇ ရက် စက်တင်ဘာလ၊ ၂၀၁၅	၁၉ ရက်မှ ၂၃ ရက် အောက်တိုဘာလ၊ ၂၀၁၅	၁၁ ရက်မှ ၁၅ ရက် ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၁၆	စက်တင်ဘာ ၂၀၁၆ (အတည် မဖြစ်သေး)
CITES AEG (သဘောတူညီချက်ဆိုင်ရာ အာဆီယံပညာရှင်များအုပ်စု (CITES AEG) အစည်းအဝေး)	အာဆီယံဒေသတွင်း သစ်တောဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့် အရာရှိများ အစည်းအဝေး (ASOF –Asean Senior Officials on Forestry)	အာဆီယံ ဝန်ကြီးအဆင့် လယ်ယာနှင့် သစ်တောဆိုင်ရာ အစည်းအဝေး (AMAF- Asean Ministerial Meeting on Agriculture and Forestry)	(၂၂)ကြိမ်မြောက် သဘောတူညီချက်အဖွဲ့ ၏ အပင်များအရေး အစည်းအဝေး (22 nd CITES – Plants Committee)	(၆၆)ကြိမ်မြောက် သဘောတူညီချက်အဖွဲ့ ၏ အမြဲတမ်းကော်မတီ အစည်းအဝေး (66 th CITES Standing Cmmittee)	(၁၇)ကြိမ်မြောက် နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက် အဖွဲ့ဝင်များ အစည်းအဝေး (CITES COP 17)

Hongmu furniture showroom, China © EIA

တရုတ်နိုင်ငံရှိ ဟောင်မူး ပရိဘောဂ ပြခန်းတခု မြင်ကွင်း (အီးအိုင်အေ - မူပိုင်ခါတ်ပုံ)

Rosewood logs stored in a warehouse, Dong Ha, Vietnam © EIA

ဗီယက်နမ်၊ ဒေါင်ဟန်ယန်ရှိ ကုန်ရုံတခုအတွင်းမှ တမလန်းသစ်လုံးများ (အီးအိုင်အေ - မူပိုင်ခါတ်ပုံ)

ရည်ညွှန်း

ⁱသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ (EIA) သည် ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင် အခြေစိုက်သော အစိုးရနှင့် မဆိုင်သည့် နိုင်ငံတကာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည်။ အီးအိုင်အေသည် ၁၅နှစ် တိုင်တိုင် တရားမဝင် သစ်ပြုသနာကို ဖော်ထုတ်ရန် လိုအပ်သော ဆန်းသစ်သည့် မူဝါဒများ ပေါ်ထွက်လာအောင် တရားမဝင် သစ်ခုတ်ခြင်း၊ ကုန်သွယ်ခြင်းများကို စုံစမ်း စစ်ဆေးခြင်း၊ နိုင်ငံတကာအစိုးရများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် လုပ်ဆောင်နေပါသည်။

ⁱⁱဇွန်လ ၂၀၁၄တွင် ထုတ်ပြန်သော အီးအိုင်အေ၏ မဲခေါင်နှင့် တရုတ်နိုင်ငံရှိ ထိုင်းတမလန်းသစ်များ တရားမဝင် ရောင်းဝယ်မှု ယေဘုယျမှတ်တမ်း

(http://www.forestlegality.org/sites/default/files/EIA_Jago_Rosewood%20Presentation_FLA%20June%202014_Screengrabs.PDF)

ⁱⁱⁱ၂၀၁၅ ဇန်နဝါရီလ ၂၃ ရက်နေ့ ထုတ် နယူးယောက်တိုင်း သတင်းစာ၊ မြန်မာနိုင်ငံမှ သယံဇာတလုယက်မှု၊ မေလ ၂၀ ရက်နေ့ စွဲဖြင့် အမျိုးသားပထဝီဗေဒ စာစောင်မှ တရားမဝင်သစ်ခုတ်ခြင်းဆိုင်ရာ တိုက်ပွဲငယ်များကြောင့် အနှောက်အယှက်ဖြစ်ရသော မြန်မာပြည်၏ အပစ်အခတ်ရပ်ဆိုင်းရေး။ ၂၀၁၂ နိုဝင်ဘာလ ၂၆ရက်နေ့ ထုတ် ဇရာဝတီစာစောင်မှ အာရှ၏ ရှားပါးသစ်မာကြောင့် ဖြစ်ရသော ပစ်ခတ်မှုနှင့် လာဘ်စားမှုများ။

^{iv}(<http://whc.unesco.org/en/list/590>)

^vဥပမာ ၂၀၁၅ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ရက် ပုံမှန်သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတစ်ခုတွင် တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးရာ ပြောရေး ဆိုခွင့်ရှိသူ ဟွာချွန်ရင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တမလန်းသစ်ပြုသနာနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများကို ဖိအားပေး မေးမြန်းခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

(http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1231943.shtml)

^{vi}CITES CoP16 Prop. 60., (<http://www.cites.org/eng/cop/16/prop/E-CoP16-Prop-60.pdf>)

^{vii}အီးအိုင်အေမှ ထုတ်ပြန်သော အစီရင်ခံစာများ - မျိုးတုန်းမှုသို့ သွားရာလမ်းများ ၂၀၁၄၊ နိုင်ငံတကာ သက်သေခံအဖွဲ့၏ ဇီဝပုံစံ၏ ကုန်ကျစရိတ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၄တွင် ထုတ်ပြန်သော ထိုင်းတမလန်းသစ် တရားမဝင်ခုတ်ခြင်းနှင့် ရောင်းဝယ်ခြင်းအား ဖြေရှင်းရေး လက်ရှိအခြေအနေနှင့် လုပ်နိုင်သည်များ

(http://www2.dnp.go.th/dnp/ii/index.php?option=com_flexicontent&view=item&cid=25:prevent-ing-illegal-logging-and-trading-of-rosewood&id=89:rosewood-04&Itemid=251).

^{viii}ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ရက်နေ့တွင် ပြုလုပ်သော ဒေသတွင်း တမလန်းသစ်ဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုနှင့် နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက် နောက်ဆက်တွဲအချက်များနှင့် နိုင်ငံအလိုက် စာရင်းဝင်သော သစ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေများ

(http://www2.dnp.go.th/dnp/ii/index.php?option=com_flexicontent&view=item&cid=25:prevent-ing-illegal-logging-and-trading-of-rosewood&id=90:rosewood-05&Itemid=251);

^{ix}အီးအိုင်အေမှ ထုတ်ပြန်သော အစီရင်ခံစာများ - မျိုးတုန်းမှုသို့ သွားရာလမ်းများ ၂၀၁၄၊ ဒေသတွင်း ထိုင်းတမလန်းသစ်ဆိုင်ရာနှင့် တရားမဝင်သစ်ခုတ်မှုဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုအတွက် အတိုချုပ်ပြောကြားချက် ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၄၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက် နောက်ဆက်တွဲအချက်များနှင့် နိုင်ငံအလိုက် စာရင်းဝင်သော သစ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေများ အစီရင်ခံစာ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၄။

(http://www2.dnp.go.th/dnp/ii/index.php?option=com_flexicontent&view=item&cid=25:prevent-ing-illegal-logging-and-trading-of-rosewood&id=90:rosewood-05&Itemid=251).

^xအီးအိုင်အေမှ ထုတ်ပြန်သော အစီရင်ခံစာများ - မျိုးတုန်းမှုသို့ သွားရာလမ်းများ ၂၀၁၄။ ဇူလိုင်လ ၂၀၁၄တွင် ထုတ်ပြန်သော မြန်မာ့ တမလန်းသစ်ပြုသနာ။ ဒေသတွင်း ထိုင်းတမလန်းသစ်ဆိုင်ရာနှင့် တရားမဝင်သစ်ခုတ်မှုဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုအတွက် အတိုချုပ်ပြောကြားချက် ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၄။

^{xi}ဗီယက်နမ်နိုင်ငံဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ရှားပါး တောတောင်တိရစ္ဆာန် ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက် နောက်ဆက်တွဲအချက်များနှင့် နိုင်ငံအလိုက် စာရင်းဝင်သော သစ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေများ အစီရင်ခံစာ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၄။

(http://www2.dnp.go.th/dnp/ii/index.php?option=com_flexicontent&view=item&cid=25:prevent-ing-illegal-logging-and-trading-of-rosewood&id=90:rosewood-05&Itemid=251)

^{xii}(http://www2.dnp.go.th/dnp/ii/index.php?option=com_flexicontent&view=item&cid=25:preventing-illegal-logging-and-trading-of-rosewood&id=97:rosewood-11&Itemid=251)

ENVIRONMENTAL INVESTIGATION AGENCY (EIA)

62/63 Upper Street
London N1 0NY, UK
Tel: +44 (0) 20 7354 7960
email: ukinfo@eia-international.org
www.eia-international.org

EIA US

email: info@eia-global.org
www.eia-global.org

ဧပြီ ၂၀၁၅